

НАРЕДБА № 14 от 3.02.2006 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета

Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 17 от 24.02.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 6 от 19.01.2007 г., бр. 73 от 16.09.2016 г., в сила от 16.09.2016 г., изм., бр. 56 от 30.06.2023 г., в сила от 30.06.2023 г.

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. минималните зоохигиенни изисквания към животновъдните обекти за отглеждане на телета за разплод и угояване;
2. изискванията за хуманно отношение към телета за разплод и угояване;
3. (изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) задълженията на собствениците, съответно ползвателите на животновъдни обекти за разплод и угояване на телета;
4. контролът за спазване изискванията на тази наредба.

Раздел II Минимални зоохигиенни изисквания към животновъдните обекти за отглеждане на телета

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) Помещенията, в които се отглеждат телета, както и боксовете и съоръженията в тях, с които телетата могат да влязат в контакт, се изграждат от материали, които нямат вредно въздействие върху телетата и позволяват лесно да се почистват и дезинфекцират.

(2) Помещенията по ал. 1 разполагат със:

1. обезопасена електрическа инсталация;
2. добра естествена вентилация или вентилационна система, осигуряваща скорост на движение на въздуха до 0,3 m/s, а при високи температури - до 0,5 m/s;
3. редовно проверявана алтернативна вентилационна система и алармена система за известяване на аварии по електрозахранването;
4. (доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) подходящо естествено или изкуствено осветление, ако се използва изкуствено осветление, то трябва да функционира за период не по-малък от 8 h през деня; изкуственото осветление следва да се използва само за такъв период от време, който е не повече от периода на естествената светлина;
5. относителна влажност на въздуха - 60 - 80 %;
6. перфорирани прегради, които позволяват на телетата да имат директен визуален и осезаем контакт помежду си при отглеждане в индивидуални боксове; това изискване не се прилага за помещенията за изолация на болни телета;
7. широчина, равна на височината на телето при раменете, измерена в изправено положение; дължина не по-малка от дължината на тялото на телето, измерена от върха на носа до каудалния ръб на седалищния израстък на седалищната кост и умножена по 1,1 при

отглеждане в индивидуални боксове;

8. широчина не по-малка от 90 cm +/- 10 % или 0,8 пъти височината при раменете на телето при отглеждане чрез завързване, на ясли или в индивидуални боксове; последното важи за животновъдни обекти, в които се отглеждат повече от 6 телета;

9. следните допустими концентрации на токсични газове:

а) въглероден двуокис - 3600 mg/m^3 ;

б) амоняк - $5,00 \text{ mg/m}^3$;

в) сероводород - не се допуска;

10. равни, сухи и твърди подове, изработени по такъв начин, че да не причиняват нараняване или страдание на телетата, които стоят или лежат върху тях, подходящи за размера и теглото на телетата с твърда, гладка и стабилна повърхност, за да се избегне подхлъзване;

11. чисто, удобно и подходящо дренирано място за лежане или чиста, суха и удобна постеля, които не влияят негативно върху телетата;

12. ниво на шума под 50 dB;

13. съоръжения за хранене и поене, които:

а) гарантират чистотата на фуражите и водата и свеждат до минимум възможността за контаминацията им;

б) намаляват до минимум агресивната конкуренция при телетата;

в) осигуряват свободен достъп на всяко теле до хранилките и поилките;

14. обезопасена площ за разходка на телетата;

15. осигурено пространство за всяко теле за лягане, изправяне и осъществяване на всички физиологични и етологични нужди.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 56 от 2023 г. , в сила от 30.06.2023 г.) Животновъдните обекти за отглеждане на телета по чл. 1 се регистрират по реда на Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).

Раздел III Задължения на собствениците, съответно ползвателите на животновъдни обекти (Загл. доп. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.)

Чл. 3. (1) (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Собствениците, съответно ползвателите на животновъдни обекти:

1. проверяват здравословното състояние на телетата:

а) най-малко веднъж дневно при телета, отглеждани навън;

б) най-малко два пъти дневно при телета, отглеждани в закрити помещения;

2. отделят незабавно в помещение със суха и удобна постеля телета, които са наранени или

показват признаци на заболяване, и осигуряват възможно най-бързо ветеринарномедицинска помощ;

3. почистват ежедневно и дезинфекцират периодично помещенията, боксовете, съоръженията и инвентара, изпражненията, урината, неизядената или разсипаната храна се почистват толкова често, колкото е необходимо, за да се избегне събирането на мухи и гризачи и за намаляване на миризмата;

4. (доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) осигуряват на телетата хранене, съответстващо на тяхната порода, възраст, маса, физиологични и поведенчески нужди и технологична група, като в храната се включва:

а) достатъчно количество желязо, за да се осигури средно ниво на хемоглобина в кръвта от поне 4,5 mmol/l;

б) (изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) минимално количество сух фураж, съдържащ смилаеми влакнини за всяко теле на възраст над 2 седмици, като количеството на влакнините се повишава от 50 до 250 g дневно за телета на възраст от 8 до 20 седмици; на телетата не се слагат юлари;

5. осигуряват свободен и постоянен достъп на животните до прясна питейна вода;

6. (доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) ежедневно проверяват изправността на механичните съоръжения и автоматизираните линии (ако в обекта има такива) и при необходимост незабавно отстраняват повредите, а при невъзможност - предприемат мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата чрез използване на алтернативни методи за хранене и поддържане на подходяща жизнена среда до отстраняване на повредата;

7. не допускат и не извършват действия, които могат да причинят стрес, наранявания или страдание на телетата;

8. (доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) не връзват телетата освен при необходимост за не повече от един час по време на хранене с мляко или заместител на млякото или при ветеринарномедицински манипулации; използваните въжета не трябва да предизвикват нараняване и връзването да се прави по начин, изключващ риск от задушаване или нараняване; телетата се връзват така, че да могат да лягат и изправят и осъществяват всички свои физиологични и етологични нужди.

(2) Телетата не се държат постоянно в тъмнина. При проверка на здравословното им състояние се използва подходящо осветление - неподвижно или преносимо.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 6 от 2007 г., бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Собствениците, съответно ползвателите на животновъдни обекти за отглеждане и угояване на телета спазват и изискванията на Наредба № 16 от 2006 г. за защита и хуманно отношение към селскостопанските животни (ДВ, бр. 18 от 2006 г.).

Чл. 4. (Изм. – ДВ, бр. 56 от 2023 г. , в сила от 30.06.2023 г.) Телетата до 15-дневна възраст:

1. се захранват с говежда коластра в първите часове след раждането им, но не по-късно от шестия час;

2. се хранят четири пъти на ден в съдове, които ежедневно се почистват и дезинфекцират;

3. не се връзват.

Чл. 5. (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г., **бр. 56 от 2023 г.**, в сила от 30.06.2023 г.) (1) При групово отглеждане на телета се осигурява свободна площ за теле:

1. с тегло до 150 kg – най-малко 1,5 m²;
2. с тегло от 150 до 220 kg – най-малко 1,7 m²;
3. с тегло над 220 kg – най-малко 1,8 m².

(2) Телетата се хранят поне два пъти на ден, като при групово отглеждане всяко теле от групата има достъп до храната по едно и също време.

Чл. 6. Телета над 8-седмична възраст не се отглеждат в индивидуални боксове освен по препоръка на обслужващия животновъдния обект ветеринарен лекар с цел лечение.

Раздел IV **Контрол**

Чл. 7. (1) (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) контролира спазването на изискванията по тази наредба.

(2) Контролът по ал. 1 се осъществява чрез ветеринарномедицински проверки, включително по сигнал за нарушаване изискванията на наредбата.

(3) При извършване на проверките по ал. 2 официалният ветеринарен лекар има право на достъп по всяко време:

1. до всички места в животновъдния обект, където се отглеждат телета за разплод и угояване;
2. до водената в животновъдния обект документация.

Чл. 8. (1) При констатирани нарушения на изискванията по тази наредба официалният ветеринарен лекар:

1. издава предписания и посочва срок за отстраняването им;
2. когато нарушенията не бъдат отстранени в определения по т. 1 срок, разпорежда спиране експлоатацията на обекта за срок, определен по негова преценка, но не по-дълъг от 6 месеца;
3. (изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) прави предложение до директора на областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия се намира обектът, да заличи регистрацията му и обезсили издаденото удостоверение;
4. налага административно наказание и предприема административни мерки по реда на ЗВД.

(2) (Изм. – ДВ, **бр. 56 от 2023 г.**, в сила от 30.06.2023 г.) Мярката по ал. 1, т. 3 се налага само в случаите, предвидени в ЗВД.

(3) След отстраняване на нарушенията официалният ветеринарен лекар по молба на собственика отменя разпореждането за спиране на експлоатацията на обекта по ал. 1, т. 2.

(4) Животновъден обект, чиято регистрация е заличена, може да бъде регистриран отново по общия ред, предвиден в ЗВД.

Чл. 9. (1) (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Ежегодно директорите на ОДБХ организират изготвянето на програми за съответния регион, които съдържат:

1. план за обучение на ветеринарни лекари, собственици на говедовъдни обекти и гледачи;
2. броя на животновъдните обекти, които ще бъдат проверени за спазване изискванията по тази наредба.

(2) В програмите по ал. 1 се залагат проверки на не по-малко от 10 % животновъдни обекти за съответния регион.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Всяка година в срок до 15 януари ОДБХ изпращат в БАБХ обобщена информация за резултатите от направените проверки през предходната година по образец съгласно приложението.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г., **бр. 56 от 2023 г.**, в сила от 30.06.2023 г.) Всяка година в срок до края на месец август БАБХ изпраща до Европейската комисия доклад за предходната година относно направените проверки по спазване изискванията на тази наредба заедно с анализ за установените несъответствия и план за действие за тяхното ограничаване.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) Внасянето на телета от трети страни се допуска само при условие, че са придружени от сертификат, издаден от компетентните органи на страната, от която произхождат телетата, свидетелстващ, че са отглеждани при спазване на изисквания за защита и хуманно отношение, съответни на изискванията по тази наредба.

Чл. 11. (Доп. - ДВ, бр. 6 от 2007 г., бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г., отм., **бр. 56 от 2023 г.**, в сила от 30.06.2023 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ(Загл. изм. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.)

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Теле" е животно от семейство "Bovide" на възраст до 6 месеца.
2. "Животновъден обект" е всяко място (ферма, помещение, обор), където се отглеждат или временно настаняват животни.
3. "Технологична група" е група от телета, изравнени по предназначение, възраст и тегло.
4. (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) "Собственик, съответно ползвател на животновъден обект" е всяко физическо или юридическо лице, на чиито грижи са поверени животните и което е отговорно за тях постоянно или временно.
5. "Зоохигиена" е наука за опазване здравето на животните и гарантиране на тяхното благосъстояние чрез създаване на оптимални условия за отглеждане и хранене, съответстващи на техните физиологични нужди.
6. (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) "Официален ветеринарен лекар" е ветеринарен лекар от БАБХ.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 6 от 2007 г., изм., бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Тази наредба въвежда изискванията на Директива 2008/119/ЕО на Съвета от 18 декември 2008 г. за определяне на минимални стандарти за защита на телетата (кодифицирана версия) (ОВ, L 10 от 15 януари 2009).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 149, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 30 от 1999 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета, издадена от министъра на земеделието, горите и аграрната реформа (ДВ, бр. 108 от 1999 г.).

§ 4. За неуредените с тази наредба случаи се прилагат разпоредбите на Наредбата за защита и хуманно отношение към селскостопанските животни.

§ 5. (Изм. – ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.) Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на БАБХ.

§ 6. Наредбата влиза в сила от 1 май 2006 г.

§ 7. (Изм. - ДВ, бр. 6 от 2007 г.) До 31 декември 2006 г. изискванията, предвидени в чл. 6, чл. 2, ал. 2, т. 6 и 7 и чл. 5, т. 1, не се прилагат за животновъдни обекти с по-малко от 6 телета и за бозаещи телета, отглеждани заедно с майките си.

§ 8. От 1 януари 2007 г. изискванията по чл. 6, чл. 2, ал. 2, т. 6 и 7 и чл. 5, т. 1 се прилагат за всички животновъдни обекти, в които се отглеждат телета.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 14 от 2006 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета (ДВ, бр. 73 от 2016 г., в сила от 16.09.2016 г.)

.....

§ 9. Навсякъде в наредбата:

1. Думите "Собствениците или управителите" се заменят със "Собствениците, съответно ползвателите", а "Националната ветеринарномедицинска служба" – с "Българската агенция по безопасност на храните".

2. Абревиатурите "НВМС" и "РВМС" се заменят съответно с "БАБХ" и "ОДБХ".

.....

Приложение

към чл. 9, ал. 3

(Доп. – ДВ, бр. 73 от 2016 г.,

в сила от 16.09.2016 г.)

ОДБХ

Година

Вид и категория животни:

Начин на отглеждане:

телета

Брой на посетените обекти:			Брой на проверките:.....	
Брой на констатираните нарушения по следните изисквания			брой на предприетите законови мерки за отстраняване на нарушенията	
Изискване	Наредба за защита и хуманно отношение към телетата	общ брой нарушения	предписания (брой)	други санкции (брой)
1	2	3	4	5

1. **Персонал** За животните трябва да полагат грижи достатъчен брой гледачи, които притежават необходимата квалификация и опит

2. **Инспекции** Собствениците, съответно ползвателите на селскостопански животни осигуряват ежедневен контрол върху здравословното им състояние
 За осъществяване на контрола в помещенията, където се отглеждат селскостопанските животни, се осигурява достатъчно осветление - неподвижно или подвижно по всяко време.
 За болните и наранените селскостопански животни се полагат нужните грижи, а когато това е необходимо, незабавно се търси помощта на обслужващия ветеринарен специалист.
 Ако е необходимо, болните и наранените селскостопански животни се изолират в подходящо помещение със суха и удобна постеля.

3. **Водене на документация** Ветеринарномедицинските органи водят документация за проведените ветеринарномедицински лечебни третираня и манипулации.
 Собствениците, съответно ползвателите на селскостопански животни водят документация за умрелите селскостопански животни и съхраняват всички писмени предписания, издадени от ветеринарномедицинските

4. Свобода на движение На всяко селскостопанско животно се осигурява свобода на движение в съответствие с научните достижения, така че да не му се причиняват излишни страдания или нараняване.
5. Страда На селскостопанските животни се осигурява одходящо осветление, влажност, циркулация на въздуха и проветряване според техните физиологични и етологични особености и в съответствие с научните знания при спазване на нормите за концентрация на вредни газове и интензивност на шума.
- При строеж на помещения за отглеждане на животни се използват материали, които не са вредни за животните, разрешени са за целта и които позволяват цялостно почистване и дезинфекциране на помещението.
- Помещенията и съоръженията за отглеждане на селскостопански животни се конструират и поддържат така, че да нямат остри ръбове и стърчащи предмети, които могат да наранят селскостопанските животни.
- Осветеността на помещенията, в които се отглеждат селскостопански животни, се регулира през денонощието според физиологичните и етологичните особености на телетата. Когато естествената осветеност на помещението е недостатъчна, се монтира подходящо из-

куствено осветление.

Не се разрешава отглеждането на животните при условия на постоянна тъмнина.

6. Оборудване
Когато е необходимо за опазване здравето на селскостопанските животни, в помещенията се инсталира система за изкуствена вентилация и алармена система за известяване при отказ на вентилационната система.

7. Хранене и други субстанции
Никакви други субстанции, с изключение на тези, дадени с терапевтична или профилактична цел или за зоотехнически цели, както е дефинирано според Наредба № 13 от 2001 г. за контрол върху субстанции с тиреостатично, хормонално действие и бета-агонисти (ДВ, бр. 53 от 2001 г.) не могат да се прилагат върху животни, освен ако не е доказано по безспорен начин, че нямат вредно действие върху здравето и благополучието на животните.

8. Хирургични манипулации
1. Телетата не се връзват, освен при необходимост за не повече от един час по време на хранене или при ветеринарномедицински манипулации; използваните въжета не трябва да предизвикват нараняване и връзването да се прави по начин, изключващ риск от задушаване.
2. Не се разрешава ампутация на опашката, освен по лекарско предписание.
3. Обезроговяване без упойка.